

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 83/03-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. apríla 2003 o sťažnosti Ing. I. L., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v B., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., ktorou namietol:

1. porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd ústavného zákona č. 23/1991 Zb. a základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 3, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 Nt 214/02 zo 7. decembra 2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Nto-D-127/02 zo 14. januára 2003 a

2. porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom sudcu Okresného súdu Bratislava I JUDr. R. K. spočívajúcim v poskytnutí rozhovoru pre denník S. 17. decembra 2002, za účasti Okresného súdu Bratislava I, Krajského súdu v Bratislave a sudcu JUDr. R. K., po predbežnom prerokovaní takto

r o z h o d o l:

O d m i e t a sťažnosť Ing. I. L. v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd ústavného zákona č. 23/1991 Zb. Okresným súdom Bratislava I a Krajským súdom v Bratislave pre **n e d o s t a t o k p r á v o m o c i** Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d m i e t a sťažnosť Ing. I. L. v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods.1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava I a Krajským súdom v Bratislave pre jej **z j a v n ú n e o p o d s t a t n e n o s ť**.

O d m i e t a sťažnosť Ing. I. L. v časti namietajúcej porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom sudcu Okresného súdu Bratislava I JUDr. R. K. pre **o n e s k o r e n o s ť**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Sťažnosť

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2003 doručená sťažnosť Ing. I. L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., ktorou namietol porušenie základných práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd ústavného zákona č. 23/1991 Zb. (ďalej len „listina“) a čl. 17 ods. 2 a 3, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48

ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Nt 214/02 zo 7. decembra 2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Nto-D-127/02 zo 14. januára 2003 a porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru a základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy postupom sudcu Okresného súdu Bratislava I JUDr. R. K. (ďalej len „sudca okresného súdu“) spočívajúcim v poskytnutí rozhovoru pre denník S. 17. decembra 2002.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd okrem odloženia vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu rozhodol tak, že:

«1. Okresný súd Bratislava I. uznesením sp. zn. 3 Nt 214/02 zo dňa 7. 12. 2002 ako aj Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 4 Nto-D-127/02 zo dňa 14. 1. 2003, pri ktorých boli porušené práva na obhajobu, nedôsledne preskúmaná zákonnosť väzby, ako aj porušené zásady riadneho zákonného a spravodlivého procesu, „rovnosti zbraní“, zásada prezumpcie nevinoty sťažovateľa Ing. I. L., pričom konajúce súdy porušili jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) ods. 3, ods. 4, čl. 6 ods. 1, 2 ods. 3 písm. b, c), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd ústavného zákona č. 23/1991 Zb. a čl. 17 ods. 2, 3, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 3 Nt 214/02 zo dňa 7. 12. 2002 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Nto-D-127/02 zo dňa 14. 1. 2003 sa zrušujú a vec sa prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby v nej znovu konal rozhodol.

2. Postupom sudcu Okresného súdu Bratislava I. JUDr. R. K. poskytnutím rozhovoru pre denník S. publikovaného dňa 17. 12. 2002 pod názvom: „K. – L. nočná mora“ došlo k porušeniu práv na spravodlivý proces a porušenie práva na prezumpciu nevinoty Ing. I. L., a to:

v čl. 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu Bratislava I. sa zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv na prezumpciu nevinoty Ing. I. L.»

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ uviedol tieto podstatné skutočnosti a právne hodnotenia:

„Uznesením Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 3 Nt 214/02 zo dňa 17. 12. 2002, ako aj uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Nto-D-127/02 zo dňa 14. 1. 2003, ako aj postupom sudcu Okresného súdu Bratislava I. JUDr. K. došlo k porušeniu mojich práv v týchto článkoch Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Listiny základných práv a slobôd a Ústavy Slovenskej republiky:

...Procesne konajúce súdy sa týmito ustanoveniami vôbec neriadili, hoci podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sa mali riadiť pri svojej rozhodovacej činnosti nielen vnútroštátnym predpisom, (Trestný zákon a Trestný poriadok), ale aj všeobecnými pravidlami medzinárodného práva, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a svojimi ďalšími medzinárodnými záväzkami, t. j. aj citovanými článkami Dohovoru, ako aj dlhoročnou a stabilnou rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Podľa rozhodovacej činnosti ESLP vo vzťahu k citovaným článkom Dohovoru vyplývajú okrem iného tieto všeobecné závery:

1. Požiadavka zákonnosti väzby podľa vnútroštátneho práva je síce primárna, avšak nie rozhodujúca, pretože väzba musí byť vždy navyše v súlade s účelom citovaných ustanovení Dohovoru – zabrániť, aby bola osoba zbavená slobody svojvoľne najmä s účelom obmedzení, ktoré pripúšťa čl. 5 ods. 1 Dohovoru.

2. Existencia a pretrvávanie dôvodného podozrenia o tom, že osoba, ktorá má byť pozbavená slobody väzbou, spáchala konkrétny trestný čin, musí byť istého vyššieho stupňa pravdepodobnosti a nie všeobecného, pretože len dôvodné podozrenie takéhoto charakteru je základom (conditio sine qua non) zákonnosti väzby.

3. Každý argument procesnej strany, ktorý je pre rozhodnutie významný, musí byť v rozhodnutí súdu odôvodnený a každý rozhodujúci argument si vyžaduje špecifickú (osobitnú) argumentáciu (rozhodnutie ESLP Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. 12. 1997).

4. Ďalej poukazujem na rozhodnutia ESLP, ktoré citujem v texte mojej ústavnej sťažnosti najmä z hľadiska zákonnosti väzby, kontradiktórnosti konania, „rovnosti zbraní“, práva na obhajobu a zásady prezumpcie neviny.“

Sťažovateľ predložil ústavnému súdu uznesenie o vznesení obvinenia z 5. decembra 2002 č. k. ČVS: VKE 5/30-98, uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 Nt 214/02 zo 7. decembra 2002 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Nto-D-127/02 zo 14. januára 2003.

K postupu okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ ďalej uviedol:

„Sudca Okresného súdu Bratislava I. na základe návrhu krajského prokurátora uznesením sp. zn. 3 Nt 214/02 zo dňa 17. 12. 2002 rozhodol podľa § 68 ods. 1 Tr. por. z dôvodov § 67 ods. 1, 2 Tr. por. o mojom vzatí do väzby s tým, že väzba sa bude vykonávať v príslušnom Ústave na výkon väzby.

Rutinným spôsobom uvalil na mňa väzbu v zmysle § 67 ods. 2 Tr. por. z dôvodu hrozby vysokého trestu bez toho, aby skúmal zákonnosť postupu vyšetrovateľa a prokurátora a neskúmal zákonnosť dôkazov v konaní pred súdom z pohľadu § 160 ods. 1, 5 a § 163 ods. 1 Tr. por. a to v súlade s § 2 ods. 1, 4, 5, 13 Tr. por.

Sudca vo svojom uznesení stroho skonštatoval, že som obvinený z trestného činu, kde v spodnej hranici hrozí trest 8 rokov a viac a tým konštatoval formálne naplnenie dôvodov väzby.“

Sudca okresného súdu pred rozhodnutím vykonal výsluch sťažovateľa a zaznamenal ho do zápisnice zo 7. decembra 2002.

Pred začatím výsluchu okresný súd sťažovateľa okrem iného poučil aj o tom, že v zmysle § 65 Trestného poriadku (ďalej aj „Tr. por.“) jeho ods. 1 „Obvinený má právo nazerať do spisov s výnimkou zápisnice o hlasovaní a robiť si z nich výpisky a poznámky a obstarávať si na svoje náklady kópie spisov a ich častí“ a ods. 3 „Tomu, kto má právo byť pri úkone prítomný, nemôže sa odoprieť nazretie do zápisnice o tomto úkone. Obvinenému a jeho obhajcovi nemôže sa odoprieť nazretie do uznesenia o vznesení obvinenia (§ 163) alebo do záznamu o oznámení obvinenia (§ 163)“.

Sudca však sťažovateľovi podľa jeho názoru uprel práva v konaní pred súdom, a to tým, že podľa § 65 ods. 3 poslednej vety Tr. por. ho nepoučil o tom, že: „V konaní pred súdom nemožno odoprieť nazretie do spisov obvinenému a jeho obhajcovi, poškodenému, zúčastnenej osobe a ich splnomocnencom.“

Pred začatím výsluchu, ako aj počas výsluchu sťažovateľ aj jeho obhajcovia žiadali sudcu, aby im umožnil nahliadnutie do spisu, čím by boli zachované práva na obhajobu a na spravodlivý proces [čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ako aj „rovnosť zbraní“ – čl. 5 ods. 4 dohovoru].

Sudca žiadosť sťažovateľa a jeho obhajcov o nahliadnutie do spisu odmietol s odôvodnením, že o nej môže rozhodnúť len vyšetrovateľ. Sťažovateľ tvrdí, že „Tým poprel nezávislosť a suverenitu súdu a konal v rozpore s § 65 ods. 1, 3 Tr. por.“, a ďalej uvádza: *«Za tohto stavu mi bolo znemožnené spochybňovať zákonnosť väzby vecne na základe spisu, t. j. namietat' dodržanie procesných a hmotno-právnych podmienok zákonnosti navrhovanej väzby, čím bola porušená rovnosť zbraní (čl. 5 ods. 4 Dohovoru).*

Sudca týmto postupom porušil moje práva zakotvené v čl. 6 ods. 1, 3 písm. b), c) Dohovoru..., pretože sťažovateľ ja a moji obhajcovia, ktorých si zvolil, nemali v priebehu konania možnosť nahliadnuť a oboznámiť sa s vyšetrovacím spisom a s výsledkami vyšetrovania nezávisle od toho, kto kedy alebo v akom postavení viedol vyšetrovanie.

Článok 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru priznáva obvinenému právo „mať k dispozícii všetky relevantné informácie, ktoré boli alebo budú zozbierané príslušnými orgánmi“ (vid' sťažnosť č. 8403/78 – Jaspers proti Belgicku).»

Upretie tohto práva sťažovateľa zakotveného v čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru považuje sťažovateľ za zásadné porušenie práva riadne sa pripraviť na obhajobu v čase výsluchu sudcom, t. j. v konkrétnom čase a v etape konania proti sťažovateľovi mu bolo znemožnené poukázať na to, že obvinenie, ktoré vzniesol vyšetrovateľ, sa opiera o dôkazy, ktoré boli vykonané nezákonne a ktoré nemajú procesnú váhu použiteľnosti týchto dôkazov pred súdom (§ 160 ods. 1 a 5 Tr. por., § 163 ods. 1 Tr. por.). Takto bolo znemožnené

poukázať na nezákonne vznesené obvinenie, na ktorom však nemožno stavať zákonnosť väzby ako takej.

Výsluchu sťažovateľa sa zúčastnili zvolení obhajcovia JUDr. H. a JUDr. Ch., pričom za obhajcu si sťažovateľ zvolil aj JUDr. O., ktorý sa dostavil na jeho výsluch a predložil sudcovi plnú moc, avšak sudca mu neumožnil účasť na výsluchu s odôvodnením, že nemá v tejto veci podpísané poučenie zachovávať mlčanlivosť. Takýto postup sťažovateľ považuje za porušenie čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru.

Sťažovateľ namieta, že súd sa vôbec nezaoberal skúmaním materiálnej podmienky obvinenia pri rozhodovaní o väzbe, t. j. dodržania procesných a hmotnoprávnych podmienok, ktorých naplnenie môže svedčiť pre zákonnosť pozbavenia osobnej slobody. Naopak, nenaplnenie týchto procesných a hmotnoprávnych podmienok – čo súd neskúmal – svedčí o nezákonnosti pozbavenia osobnej slobody, čo je porušením čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, čl. 8 ods. 2 listiny, ako aj čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy.

Ďalej sťažovateľ uvádza: „Čl. 5 ods. 3 Dohovoru poskytuje osobám zatknutým alebo zadržaným pre podozrenie zo spáchania trestného činu záruky proti svojvoľnému a neodôvodnenému pozbaveniu slobody (pozri Assenov a ďalší proti Bulharsku, 1998). Čl. 5 ods. 3, ktorý tvorí celok s čl. 5 ods. 1 písm. c), má za cieľ predovšetkým vynútiť prepustenie na slobodu v okamihu, keď zadržanie prestáva byť rozumné. Prvé slová v čl. 5 ods. 3 neznamenaajú len prístup zadržaného k súdnemu orgánu, ich cieľom je uložiť sudcovi, pred ktorého je zatknutá osoba predvedená, povinnosť preskúmať okolnosti hovoriace pre alebo proti zadržaniu, vysloviť sa podľa právnych kritérií k existencii dôvodov oprávňujúcich zadržanie a v prípade ich absencie, nariadiť prepustenie na slobodu (pozri De Jong, Baljet a Van den Brink proti Holandsku, 1984). Inými slovami, čl. 5 ods. 3 vyžaduje, aby sa sudca zaoberal dôvodmi zadržania.“

K postupu sudcu okresného súdu sťažovateľ uviedol: „Sudca Okresného súdu Bratislava I. JUDr. K. po svojom rozhodnutí dňa 7. 12. 2002, ktorým ma vzal do väzby,

poskytol rozhovor publikovaný v denníku S. dňa 17. 12. 2002, v ktorom sa vyjadroval k môjmu zatknutiu, čo je porušenie § 2 ods. 2, § 8a Tr. por., porušenie čl. 50 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1, 2 Dohovoru – a to zásad spravodlivého procesu a prezumpcie nevinny...

Sudca Okresného súdu Bratislava I. JUDr. K. sa zapojil do živelnej mediálnej kampane, ktorá svojím obsahom ako aj účelom smerovala k tomu, aby bola verejnosť presvedčená o mojej vine a smerovala tiež k tomu, aby touto mediálnou kampaňou bol ovplyvnený Krajský súd v Bratislave, ktorý mal rozhodovať o mojej sťažnosti proti vzatiu do väzby. Tým bol ovplyvňovaný v môj neprospech proces a nebol potom spravodlivý a boli porušené moje práva na prezumpciu nevinny.“

Sťažovateľ poukazuje na to, že „Sudca OS Bratislava I. JUDr. R. K. ako verejný činiteľ a úradná osoba svojimi vyjadreniami pre médiá (denník S.) porušili čl. 6 ods. 2 Dohovoru, pretože: „zásada prezumpcie nevinny nie je iba procesnou garanciou, ale ochraňuje každého pred zaobchádzaním zo strany verejných činiteľov takým spôsobom, ako keby spáchal trestný čin“ ešte pred odsúdením súdom (sťažnosť č. 10847/84 R. F. a S. F. proti Rakúsku. Pozri aj sťažnosť č. 8603/79 Croaciani a ďalší proti Taliansku a sťažnosť č. 7986/77 – Krause proti Švajčiarsku, ako aj sťažnosť č. 9077/80 – X. proti Rakúsku)“.

Sudca okresného súdu sťažovateľovi neumožnil nahliadnutie do spisu, ale vo svojich vyjadreniach pre médiá citoval z utajeného spisu okrem iného: „Jeden z utajených svedkov tvrdil aj toto: Mám objednávku od L. na likvidáciu R., za realizáciu som dostal dva milióny.“ Sudca svojimi vyjadreniami v uvedenom článku konal v rozpore s § 2 ods. 2 Tr. por. a § 8a Tr. por., čím porušil ústavné právo sťažovateľa zaručené v čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, a to tým, že sa vyjadroval spôsobom na verejnosti, ktorým mala byť verejnosť utvrdzovaná o vine, čo nesporne smerovalo aj k tomu, aby týmto článkom boli ovplyvňovaní aj sudcovia odvolacieho súdu pri svojom rozhodovaní o sťažnosti proti väzbe.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť priamo do zápisnice o výsluchu. Dňa 23. decembra 2002 prostredníctvom svojich obhajcov zdôvodnil sťažnosť

proti uzneseniu okresného súdu, kde sa sťažovateľ okrem iného domáhal toho, aby mu odvolací súd umožnil nahliadnutie do spisu, ako aj jeho obhajcom, aby mohli kvalifikovaným spôsobom namietat' nezákonný postup vyšetrovateľa a prokurátora v súvislosti so začatím trestného stíhania. Ďalšie doplnenie sťažnosti urobil sťažovateľ prostredníctvom svojich obhajcov a podal ho krajskému súdu 7. januára 2003 a 13. januára 2003. Podaním zo 7. januára 2003 osobitne žiadal krajský súd o to, aby jemu aj jeho obhajcom umožnil nahliadnutie do spisu. V tejto žiadosti upozornil krajský súd na porušovanie svojich práv na obhajobu, ako aj na porušovanie svojich práv zakotvených v čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Sťažovateľ osobitne upozorňoval krajský súd na to, že pokiaľ mu nebude umožnené nahliadnutie do spisu, je to v rozpore aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 5 ods. 4 dohovoru, a konkrétne poukázal na rozhodnutia ESLP: *«Súdny orgán rozhodujúci o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o väzbe musí poskytovať záruky súdnej povahy. Konanie musí byť kontradiktórne a v každom prípade zaručiť „rovnosť zbraní“ medzi stranami, štátnym zástupcom a zadržaným (pozri Sanchez-Reisse proti Švajčiarsku, 1986, Tóth proti Rakúsku, 1991, Kapanis proti Grécku, 1995). Nemožno hovoriť o rovnosti zbraní, ak nie je obhajcom umožnený prístup k dokumentom vo vyšetrovacom spise, ktorých preštudovanie je nevyhnutné k účinnému (spochybneniu zákonnosti väzby klienta Lamy proti Belgicku, 1989)».*

Krajský súd na základe tejto žiadosti umožnil sťažovateľovi a jeho obhajcom nahliadnutie do spisu, pričom určil termín tohto nahliadnutia na 14. január 2003 v čase od 9.00 h do 12.00 h v budove krajského súdu na čísle dverí 126 – I. poschodie. Sťažovateľ a jeho obhajcovia sa zúčastnili nahliadnutia do spisu 14. januára 2003 v čase od 9.00 h do 12.00 h s tým, že po nahliadnutí do spisu chcel sťažovateľ prostredníctvom svojich obhajcov doplniť svoju sťažnosť v súlade so zásadou o „rovnosti zbraní“ – čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože preštudovanie spisu bolo nevyhnutné na účinné spochybnovanie zákonnosti väzby. Krajský súd po tom, čo bolo ukončené nahliadnutie do spisu, v ten istý deň – zrejme ani nie hodinu po ukončení nahliadnutia do spisu, vo veci rozhodol nevyčkajúc na to, aby sťažovateľ na základe preštudovania vyšetrovacieho spisu mohol

spochybniť zákonnosť väzby. Na jednej strane krajský súd formálne vyhovel právu, avšak reálne už neumožnil sťažovateľovi uplatniť právo v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru tak, že by vyčkal na písomné zdôvodnenie námietok, ktorými by sa musel zaoberať a ktorými by sa spochybňovala zákonnosť väzby.

Krajský súd vo svojom uznesení o zamietnutí sťažnosti konštatoval, že v sťažnostiach sťažovateľ poukazoval sústavne na porušovanie procesných ustanovení vyšetrovateľmi a na porušenie jeho základného práva na obhajobu. Krajský súd uviedol, že podľa § 147 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie okresného súdu v tomto štádiu konania je správne a zodpovedá zákonu a stavu veci.

Krajský súd skonštatoval, že u sťažovateľa je splnená formálna podmienka pre vzatie do väzby vzhľadom na vznesené obvinenie a preskúmal, že zákonné procesné lehoty uvedené v ustanovení § 77 ods. 1 a 2 Tr. por. boli zachované, a ďalej uviedol, že sa podrobne oboznámil s celým spisovým materiálom vzťahujúcim sa na predmetné vznesené obvinenie a dospel k záveru, že vyšetrovanie je iba v počiatocnom štádiu a doposiaľ zdokumentované dôkazy nachádzajúce sa vo vyšetrovacom spise v čase rozhodovania odvolacieho súdu odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestných činov, a tým aj dôvodnosť väzby podľa § 67 ods. 2 Tr. por. K námietkam uvedeným v sťažnostiach týkajúcim sa procesného konania uviedol, že tieto spadajú do dozornej činnosti prokuratúry. Odvolací súd pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu sa dôsledne neriadil § 147 Tr. por. Neskúmal zákonnosť a odôvodnenosť rozhodnutia súdu prvého stupňa dôsledne a vôbec sa nevysporiadal so všetkými námietkami, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti a jej doplnkoch uviedol.

Tento postup odvolacieho súdu považuje sťažovateľ *«za porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru, keďže z tohto ustanovenia vyplýva: „Právo každého domáhať sa konania, v ktorom by boli preskúmané dôvody obmedzenia jeho slobody a zároveň ukladá súdu zaoberať sa zákonnosťou obmedzenia slobody, namietanými dôvodmi nezákonnosti.*

Porušením „rovnosti zbraní“ (keď sa obhajoba zabránilo na základe spisu zdôvodniť nezákonnosť väzby) nebola zabezpečená riadna preverka zákonnosti rozhodnutia, ktorým som bol pozbavený slobody. Bola porušená zásada kontradiktórnosti konania a postupom oboch súdov boli porušené moje práva zakotvené v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru, ako aj v čl. 6 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru.»

Podľa sťažovateľa *„Oba súdy rozhodovanie o návrhu prokurátora na väzbu podľa § 67 ods. 2 Tr. por. obmedzili len na to, aby zistili:*

- a) Či voči mne bolo vznesené obvinenie.*
- b) Či mi vzhľadom na vznesené obvinenie s prihliadnutím na kvalifikáciu trestného činu hrozí trest v spodnej hranici 8 a viac rokov.*
- c) Či zákonné procesné lehoty uvedené v ust. § 77 ods. 1, 2 Tr. por. boli zachované.*

V danom prípade ide len o skúmanie formálnych podmienok, ktoré okrem iného stanovuje zákon na možnosť väzby podľa § 67 ods. 2 Tr. por. Skúmaním materiálnej podmienky zákonnosti vzneseného obvinenia a procesnej kvality dôkazov, o ktoré sa obvinenie opiera, sa oba súdy vôbec nezaoberali.“

Ďalej sťažovateľ okrem iného uviedol:

„Je nespochybniteľné i to, že prokurátor, ktorý podáva návrh na vzatie do väzby, je povinný súdu k návrhu pripojiť dovtedy získaný dôkazný materiál, z čoho jednoznačne možno dovodiť povinnosť súdu tento materiál preskúmať a preskúmať zákonnosť tam vykonaných dôkazov, o ktoré sa obvinenie opiera, ako aj zákonnosť samotného obvinenia. Teda táto vnútroštátna procesná norma ukladá preskúmanie zákonnosti prípravného konania, pretože len na zákonnosti prípravného konania možno stavať zákonnosť rozhodnutia o väzbe ako takej.

Keďže prokurátor je povinný k návrhu na vzatie do väzby pripojiť dosiaľ získaný dôkazný materiál (§ 77 ods. 1 Tr. por.), môže a musí súdu predložiť také dôkazy, ktoré sú použiteľné v konaní pred súdom a ktoré sú vykonané v súlade s Trestným poriadkom. Predložený získaný dôkazný materiál podlieha preskúmaniu súdom z hľadiska procesnej kvality a zákonnosti.

Samotné vznesenie obvinenia a získaný dôkazný materiál voči obvinenému sa sústreďuje v prípravnom konaní, ktoré smeruje do budúcnosti na podanie obžaloby. Preto súd pri rozhodovaní o väzbe obvineného nesporne ex-offo zo zákona je povinný skúmať procesnú kvalitu dôkazov, o ktoré sa obvinenie opiera a nesporne je povinný vylúčiť také dôkazy, ktoré nemožno použiť pred súdom pre ich procesnú vadu, resp. také dôkazy, ktoré boli vykonané pred vznesením obvinenia, hoci nešlo o neodkladné a neopakovateľné úkony, čím sa uprelo právo obvineného na obhajobu.

Preto nemožno súhlasiť s konštatovaním Krajského súdu v Bratislave, že k námietkam uvedeným v sťažnostiach, týkajúcim sa procesného konania, treba uviesť, že tieto spadajú do dozornej činnosti prokuratúry...

Ak teda prokurátor predložil súdu spolu s návrhom na väzbu získaný dôkazný materiál, v ktorom sa nachádzajú dôkazy, ktoré nie sú pred súdom použiteľné, pretože boli vykonané v rozpore s Trestným poriadkom, nemožno na ne prihliadnuť ani pri rozhodovaní o väzbe.

Povinnosť dbať o to, aby väzba bola zákonná, spočíva na súde a súd sa preto musí zaoberať dôkazmi predloženými prokurátorom a nevyhnutne sa musí zaoberať námietkami, ktoré spochybňujú túto zákonnosť. S týmito právnymi otázkami sa musí vysporiadať, pretože len takýto postup súdu môže vyústiť do zákonného rozhodnutia, t. j. zákonnej väzby. Požiadavka zákonnosti väzby podľa vnútroštátneho zákona ("lawfulness"), na ktorú odkazuje čl. 5 ods. 1 Dohovoru (pozri pojmy „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a „zákonné“), je podľa ESLP primárna, avšak nie rozhodujúca...

V tomto smere oba súdy porušili zásady Dohovoru v predom namietaných článkoch najmä čo sa týka kontradiktórnosti konania, „rovnosti zbrani“, zásad na spravodlivý proces, ako aj práva na obhajobu.“

Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že obvinenie, ktoré mu bolo vznesené, sa opiera o dôkazy, ktoré boli vykonané v rozpore s Trestným poriadkom a sú nepoužiteľné v konaní pred súdom voči jeho osobe, pretože boli vykonané pred tým, než bolo začaté a vznesené voči nemu obvinenie, pričom z postupu vyšetrovateľa z hľadiska časovej následnosti vykonávania týchto dôkazov je zrejmé, že ich vykonanie (hoci nešlo o neodkladné

a nevykonateľné úkony) sa dialo s úmyslom vylúčiť jeho práva na obhajobu vo vzťahu k týmto dôkazom. Po ich vykonaní bolo vznesené obvinenie.

V nadväznosti na uvedené vyslovuje názor, že „na nezákonnom postupe, o ktorý sa opiera obvinenie, nemožno zakladať zákonnosť návrhu na väzbu, pričom v tomto smere ide o porušenie čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru, ako aj porušenie čl. 8 ods. 2 LPS a čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“, a ďalej dodáva „Ohľadne obvineného teda nie sú použiteľné dôkazy, ktoré boli vykonané pred zahájením trestného stíhania oznámením obvinenia voči jeho osobe, hoci boli prevedené po zahájení trestného stíhania iného obvineného pre rovnaký skutok. Nepoužiteľnosť dôkazov vyvoláva potrebu ich opakovania, ak má ísť o dôkazy, ku ktorým má byť akokoľvek prihliadané vo veci tohto obvineného.

Oba súdy tieto zásady nerešpektovali z hľadiska skúmania materiálnych podmienok obvinenia a jeho dôvodnosti – či obvinenie je postavené na dôkazoch, ktorých procesná kvalita zodpovedá zákonu a či tieto dôkazy bude možno použiť v konaní pred súdom.

Ak obvinenie je postavené na nezákonne vykonaných dôkazoch, nemožno dospieť k zákonnému uvaleniu väzby. Práve v tomto spočíva úloha súdu pri dodržiavaní Dohovoru... v čl. 5, ods. 4, pretože nemožno dopustiť stav, aby súdy boli zneužívané prokurátorom na to, že tento dozoruje vyšetrovanú vec bez akejkoľvek následnej kontroly svojich procesných postupov a súčasne podá návrh na vzatie do väzby z dôvodov § 67 ods. 2 Tr. por. hrozby vysokého trestu a automaticky by sa takémuto návrhu vyhovel bez toho, aby sa skúmala zákonnosť takéhoto návrhu a či takýto návrh, ktorého základným predpokladom je aj samotné vznesené obvinenie § 163 ods. 1 Tr. por. má oporu v zákonne vykonaných dôkazoch...

To znamená, že na nezákonnom postupe nemožno zakladať zákonnosť tak isto, ako na neprávne nemožno zakladať právo. V tomto smere vidím porušenie mojich práv priznaných dohovorom v čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 8 ods. 2 LSP. “

II.

Obsah rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu

Okresný súd rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby po zistení, že voči nemu bolo vznesené obvinenie z návodu na trestný čin vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. b) a f) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“), pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Tr. zák. a za trestný čin ohrozenia štátneho tajomstva podľa § 106 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Tr. zák. na skutkovom základe opísanom vo výroku uznesenia o vznesení obvinenia.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave podal návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodu § 67 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 2 Tr. por. Po preskúmaní spisového materiálu a výsluchu sťažovateľa okresný súd dospel k nasledujúcim záverom: Podľa § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť hneď zistiť, ak nemá stále bydlisko. V tejto súvislosti prokurátor odôvodnil svoj návrh tým, že sťažovateľ sa na adrese trvalého bydliska nezdržiava a na adrese, ktorú uvádza v styku s orgánmi činnými v trestnom konaní, nie je prihlásený na trvalý pobyt. Toto tvrdenie je pravdivé, ale je nepochybné, že sťažovateľ na kontaktnej adrese riadne preberá všetky zásielky a vždy sa dostavil na základe takto prebratej predvolanky na všetky úkony trestného konania, čiže sa nevyhýba trestnému stíhaniu. Nemožno argumentovať len tým, že sa nezdržiava na adrese trvalého bydliska, pretože Trestný poriadok pozná širší pojem, a to „stále bydlisko“.

Podľa § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo ináč mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Dôvodnosť obavy, že obvinený bude pôsobiť na svedkov, prípadne spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, sa musí teda zvoliť vždy na základe konkrétnych skutočností. V danom prípade neboli preukázané žiadne takéto konkrétne skutočnosti, a to počas dlhej doby, keď mal byť skutok spáchaný až po zadržanie

sťažovateľa. Dôvodom väzby podľa tohto ustanovenia nemôže byť okolnosť, že obvinený popiera trestnú činnosť, z ktorej bol obvinený.

Na základe týchto skutočností okresný súd dospel k záveru, že návrh prokurátora v časti dôvodov väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) a b) Tr. por. je nedôvodný, a preto nevzal sťažovateľa do väzby z týchto dôvodov.

Podľa § 67 ods. 2 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby tiež vtedy, ak je trestne stíhaný pre trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej osem rokov, aj keď nie sú dôvody väzby dané podľa odseku 1. Trestný zákon umožňuje uložiť páchatelovi trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 trest odňatia slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo uložiť výnimočný trest. V zmysle ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Tr. zák. účastníkom na dokonanom trestnom čine alebo jeho pokuse je ten, kto úmyselne zosnoval alebo riadil spáchanie trestného činu, pričom na trestnú zodpovednosť a trestnosť účastníka sa použijú ustanovenia o trestnej zodpovednosti a trestnosti páchatel'a.

Vyšetrovateľ Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie justičnej polície Policajného zboru, odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti v Bratislave, uznesením č. p. SJP-D-2-31/2002-OVOZTČ-BA z 5. decembra 2002 začal trestné stíhanie proti sťažovateľovi pre hore uvedené trestné činy. Okresnému súdu neuniklo, že vyšetrovateľ v odôvodnení tohto uznesenia porušil základnú zásadu trestného konania, a síce § 2 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého „dokiaľ právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nie je vyslovená vina, nemožno na toho, proti komu sa vedie trestné konanie, hľadiet' akoby bol vinný“, a to tým, že v závere skonštatoval, že sťažovateľ svojím konaním naplnil skutkovú podstatu trestných činov, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie.

Krajský prokurátor v Bratislave rozhodnutím sp. zn. D-332/02 z 5. decembra 2002 sťažnosť sťažovateľa proti vyššie citovanému uzneseniu zamietol. Keďže je teda sťažovateľ stíhaný aj pre trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby dvanásť rokov, okresný súd pri neexistencii dôvodov väzby podľa § 67

ods. 1 Tr. por. vzhľadom na závažnosť skutku rozhodol o jeho vzatí do väzby na základe § 67 ods. 2 Tr. por.

Krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu o vzatí do väzby a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že okresný súd uznesením zo 7. decembra 2002 sp. zn. 3 Nt 214/02 postupom upraveným v § 68 ods. 1 Tr. por. z dôvodov § 67 ods. 2 Tr. por. vzal obvineného sťažovateľa do väzby s tým, že väzba začína dňom zadržania 5. decembra 2002 o 10.00 h a bude sa vykonávať v Ústave zboru väzenskej a justičnej stráže Bratislava.

V odôvodnení uznesenia procesný sudca uviedol skutočnosti, ktoré zakladajú dôvodnosť jeho postupu, a konštatoval, že iné dôvody väzby na rozdiel od návrhu prokurátora nezistil.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil priamo do zápisnice sťažnosť obvinený sťažovateľ. Písomné dôvody sťažnosti boli podané odvolaciu súdu 23. decembra 2002 v dvoch zdôvodneniach a doplnenie sťažnosti mu bolo doručené 7. januára 2003 a 13. januára 2003. Obsah sťažnosti smeruje predovšetkým proti rozhodnutiu o jeho vzatí do väzby. Podrobne v sťažnostiach rozoberá možnosť použitia inštitútu ustanoveného § 67 a § 68 Tr. por. Obvinený poukazuje na sústavné porušovanie procesných ustanovení vyšetrovateľmi a na porušenie jeho základného práva obhajoby obvineného. Ďalej v sťažnostiach uvádza, že žiadnej trestnej činnosti sa nedopustil, vnesené obvinenie nie je dôvodné, toto je založené na nedostatočných; resp. procesne nultých dôkazoch. Keďže podľa sťažovateľa orgány prípravného konania konajú voči jeho osobe v rozpore so zákonom, vzniesol námietku zaujatosti voči vyšetrovateľovi i dozorujúcemu prokurátorovi. Vzhľadom na to, že vznesené obvinenie považuje za nedôvodné a nezákonné a postup orgánov prípravného konania za zaujatý a účelový, žiada o prepustenie z väzby.

Krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal podľa § 147 ods. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré napadnutému

uznesení predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie okresného súdu je v tomto štádiu konania správne a zodpovedá zákonu a stavu veci.

U obvineného sťažovateľa je splnená formálna podmienka pre vzatie do väzby vznesením obvinenia vyšetrovateľom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie justičnej polície Policajného zboru, odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti v Bratislave, rozhodnutím č. p. SJP-2-31/2002-OVOZTČ-Ba z 5. decembra 2002 pre návrh na trestný čin vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. b) a f) Tr. zák., trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Tr. zák. a pre trestný čin ohrozenia štátneho tajomstva podľa § 106 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je uvedené vo výroku vyššie citovaného uznesenia.

Zákonné procesné lehoty uvedené v ustanovení § 77 ods. 1 a 2 Tr. por. boli zachované.

Materiálna podmienka pre vzatie obvineného sťažovateľa do väzby spočíva v naplnení zákonnej požiadavky uvedenej v ustanovení § 67 ods. 2 Tr. por. v podstate tak, ako to je správne uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia. Dôvod väzby podľa tohto ustanovenia je založený len na zistení, že obvinený je stíhaný pre trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou osem rokov, a podozrenie zo spáchania trestného činu, ktorý sa mu kladie za vinu, je dôvodné.

Obvinenému sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie okrem iného pre návrh na trestný čin vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. b) a f) Tr. zák., za ktorý v prípade uznania viny možno uložiť trest odňatia slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo uložiť výnimočný trest.

Odvolací súd sa podrobne oboznámil s celým spisovým materiálom vzťahujúcim sa na predmetné vznesené obvinenie a dospel k záveru, že vyšetrovanie veci vo vzťahu k obvineniu sťažovateľa je iba v počiatočnom štádiu a doposiaľ zadokumentované dôkazy

nachádzajúce sa vo vyšetrovacom spise v čase rozhodovania odvolacieho súdu odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestných činov, a tým aj dôvodnosť väzby podľa § 67 ods. 2 Tr. por.

K námietkam uvedeným v sťažnostiach týkajúcim sa procesného konania treba uviesť, že tieto spadajú do dozornej činnosti prokuratúry.

Krajský súd ako súd odvolací z vyššie uvedených dôvodov považoval v tomto štádiu konania sťažnosť obvineného sťažovateľa za nedôvodnú a túto podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol.

III.

Judikatúra všeobecných súdov vo väzobných veciach s osobitným zreteľom
na § 67 ods. 2 Tr. por.

V stanovisku trestného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na zjednotenie výkladu ustanovenia § 67 ods. 2 Tr. por. z 23. októbra 1995 sp. zn. Tpj 3/95 sa uviedlo:

„Zmyslom novelizácie ustanovenia § 67 Tr. por. vykonanej zákonom č. 178/1993 Z. z. bolo umožniť vzatie obvineného do väzby tiež v prípadoch, v ktorých nie sú dané konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu predpokladanú v ustanovení § 67 ods. 1 písm. a), b) a c) Tr. por. Dôvodom väzby v tomto prípade je len skutočnosť, že sa proti obvinenému vedie trestné stíhanie pre trestný čin s dolnou hranicou trestnej sadzby odňatia slobody najmenej osem rokov tak, ako to podmieňuje znenie ustanovenia § 67 ods. 2 Tr. por. v znení uvedenej novely. Z toho vyplýva, že v ustanovení § 67 ods. 2 Tr. por. je daný ďalší samostatný dôvod väzby obvineného spočívajúci v uvedenej skutočnosti, rovnocenný s dôvodmi väzby podľa ods. 1 § 67 Tr. por. Ustanovenie § 67 ods. 2 Tr. por. nie je teda vo vzťahu k ustanoveniu § 67 ods. 1 Tr. por. pomocným, resp. náhradným ustanovením, preto nejde o pomer subsidiarity vo vzájomnom vzťahu týchto ustanovení.

Vzatie do väzby na základe ustanovenia § 67 ods. 2 Tr. por. nie je potrebné odôvodňovať žiadnymi ďalšími konkrétnymi skutočnosťami. Dôvod väzby podľa tohto ustanovenia je založený len na zistení, že obvinený je stíhaný pre trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou osem rokov, a podozrenie zo spáchania trestného činu, ktorý sa mu kladie za vinu, je dôvodné.“

V uznesení najvyššieho súdu zo 17. februára 1999 sp. zn. 4 To 11/99 uverejnenom pod č. R 95/1999 najvyšší súd uviedol, že pri posudzovaní dôvodov väzby môžu orgány činné v trestnom konaní prihliadať len na tie okolnosti a zistenia, ktoré majú základ v procesne vykonanom dokazovaní a sú významné pre záver o existencii niektorého z dôvodov väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. a) až c) a § 67 ods. 2 Tr. por. Uvedené ustanovenia spolu s ustanovením § 71 Tr. por. vyjadrujú ústavnú zásadu, že obvineného možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Lehoty trvania väzby upravené v § 71 Tr. por. sú procesnou zárukou proti neopodstatnenému zásahu do osobnej slobody jednotlivca, spravidla sa však netýkajú konkrétnych skutkových okolností zakladajúcich dôvody väzby.

V odôvodnení svojho uznesenia najvyšší súd uviedol po tom, čo konštatoval existenciu väzobného dôvodu podľa § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por., len to, že z obsahu spisu vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinený opakovane a po dlhú dobu páchal skutky, pre ktoré je na neho podaná obžaloba.

IV.

Východiská na rozhodovanie o porušení čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy,
čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru a čl. 8 ods. 2 listiny

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach sťažovateľov predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavnoprocenčné princípy takého pozbavenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, II. ÚS 183/02).

Článok 17 ods. 2 ústavy upravuje významný ústavnoprocený princíp uplatňujúci sa pri obmedzovaní osobnej slobody ako základnej hodnoty v demokratickom a právnom štáte. K obmedzeniu osobnej slobody podľa citovaného článku môže dôjsť len z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Takýmto dôvodom je aj väzba obvineného, ktorá je zabezpečovacím prostriedkom slúžiacim výnimočne na zaistenie osoby obvineného na účely trestného stíhania, ktorej základným cieľom je to, aby neprítomnosť osoby obvineného najmä v počiatočnom predsúdnom (ale aj súdnom) štádiu trestného stíhania nezmarila cieľ trestného konania vyjadrený v § 1 ods. 1 Tr. por. Zákonom, ktorý ustanovuje predpoklady na uplatnenie tohto ústavnoproceného princípu, je Trestný poriadok [zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov]. Podľa tohto zákona a súčasne aj podľa čl. 142 ods. 1 ústavy sú týmto ústavnoproceným princípom viazané v celom rozsahu všeobecné súdy vykonávajúce trestnoprávnu jurisdikciu vrátane rozhodovania o väzbe obvinených osôb.

Uplatnenie právomoci ústavného súdu prichádza do úvahy len vtedy, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto ústavnoproceného princípu. Porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy sa musí vzťahovať na to, že obvineného možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu, pričom niektorý z týchto ústavných prvkov uvedeného princípu pri uvalení väzby chýbal alebo sa nepoužil, prípadne sa použil v rozsahu prevyšujúcom zákonom dovolený rozsah, napríklad obvinený by bol vo väzbe nad čas dovolený zákonom bez rozhodnutia súdu o predĺžení väzby alebo bez osvedčenia konkrétnych skutkových okolností. Ďalším predpokladom na založenie právomoci ústavného súdu je aj to, že toto porušenie ústavnoproceného princípu nebolo napravené na základe opravného prostriedku (sťažnosti) funkčne príslušným väzobným súdom (vyšším súdom).

Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodol súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú

obavu vyjadrenú v § 67 ods. 1 písm. a) až c) Tr. por. alebo okolnosti uvedené v ods. 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby.

Úkony, ktorými sa berie zadržaná osoba do väzby, sa musia vykonať v lehotách uvedených v čl. 17 ods. 3 ústavy (§ 77 ods. 2 Tr. por.), inak sa zadržaná osoba musí prepustiť na slobodu.

Výsledky analýzy čl. 17 ods. 2 ústavy preto platia v celom rozsahu aj pre interpretáciu a aplikáciu citovaného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ktorý vo svojej podstate vyjadruje rovnaký ústavný princíp, hoci v určitom užšom rozsahu, pretože trestné zákonodarstvo Slovenskej republiky obsahuje širší katalóg dôvodov, ktoré odôvodňujú väzbu ako zabezpečovací prostriedok v trestnom konaní.

Článok 5 ods. 3 dohovoru súvisí s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a tieto súvislosti už boli objasnené v rozhodovaní ESLP. Pri aplikácii čl. 5 ods. 3 dohovoru je nevyhnutné dbať na to, aby doba väzby neprekročila primeranú hranicu, a preto je potrebné, aby sa:

- neustále skúmali okolnosti opodstatňujúce ďalšie trvanie väzby z hľadiska verejného záujmu, ktorý je vyjadrený vo výnimočnom obmedzení osobnej slobody toho, u koho platí v celom rozsahu prezumpcia nevinoty,
- vyjasnilo, aké okolnosti nastali, okrem dôvodného podozrenia (to musí trvať po celú dobu trvania väzby), že došlo k spáchaniu skutku, pre ktorý začalo trestné stíhanie osoby, aby sa mohlo pokračovať vo väzbe obvineného aj po uplynutí určitého času,
- vo väzobných veciach postupovalo s potrebným urýchlením, ktoré je opodstatnené so zreteľom na výnimočnosť obmedzenia osobnej slobody.

Všeobecné súdy sú garantom dodržiavania týchto ústavných princípov. Rešpektovanie týchto princípov musia vyjadriť vo všetkých rozhodnutiach i opatreniach súvisiacich s väzbou obvinenej osoby tak, aby ich rozhodnutia a opatrenia vo väzobných veciach boli

preskúmateľné najprv v konaní pred opravným súdom a potom aj v konaní pred ústavným súdom, ktorý je oprávnený a povinný preskúmať existenciu dôvodov väzby v súlade s ich zákonným vymedzením, či sú tieto dôvody opreté o konkrétne okolnosti, ktoré musia byť uvedené v odôvodnení každého rozhodnutia vo väzobnej agende a tvoria základ pre záver o ich subsumovaní pod konkrétny zákonný dôvod väzby (§ 67 ods. 1 a 2 Tr. por.).

Ústavný súd zotrúva na tom, že do obsahu jeho právomoci nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov.

Na nahradenie úsudku všeobecného súdu o existencii skutkových okolností zakladajúcich zákonné dôvody na vzatie do väzby by musela existovať výslovná ústavná norma, ktorá by takéto suplovanie procesnej činnosti všeobecného súdu dovoľovala a súčasne by aj určila spôsob, akým to môže ústavný súd vykonať a realizovať. Taká norma v ústave obsiahnutá nie je, a preto sa ústavný súd musí pri skúmaní obmedzenia osobnej slobody sústrediť len na preskúmanie toho, či k obmedzeniu došlo z dôvodov a spôsobom, ktoré ustanovuje Trestný poriadok, bez toho, aby suploval právomoc a postupy všeobecných súdov.

Ústavný súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov a zistenia všeobecných súdov vo väzobných veciach aj z dôvodu, že nepatrí k orgánom činným v trestnom konaní, a preto prirodzene nie je vybavený kompetenciou a ani zákonnými (faktickými) prostriedkami na prešetrenie skutkových zistení väzobných súdov.

Z toho na druhej strane vyplýva, že v konaní pred ústavným súdom môže sťažovateľ uplatniť ochranu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy alebo podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru, ktorého porušenie namieta, len vtedy, ak ho nechráni iný súd, a to len v rozsahu svojej ústavnej kompetencie podľa čl. 142 ods. 1 ústavy. Ďalej musí ísť o porušenie základného práva, ktoré súvisí s tým, že osoba bola vzatá do väzby

bez zákonom uznaného a v odôvodnení všeobecného väzobného súdu uvedeného dôvodu opretého o konkrétne skutkové okolnosti.

Treba povedať, že právo sťažovateľa na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Ústavný súd neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne, okrem prípadu, že by došlo k zrejmému omylu (*Van de Hurk v. Holandsko* z 19. apríla 1994, A. č. 288, § 61, správa Komisie vo veci *Fouquet v. Francúzsko*, Recueil I/1996, s. 29). Ústavný súd preto nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť záverov väzobných súdov, z ktorých vyplýva nielen odpoveď na sťažnosť, ale aj argumentácia použitého väzobného dôvodu a ostatných procesných predpokladov na rozhodnutie o vzatí do väzby.

Tieto závery sa týkajú aj interpretácie a použitia čl. 8 ods. 2 listiny.

V.

Závery ústavného súdu k namietanému porušeniu čl. 17 ods. 2 a 3 ústavy,
čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru a čl. 8 ods. 2 listiny

Ústavný súd z rozhodnutí predložených sťažovateľom zistil, že všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd) postupovali pri uvažovaní väzby na sťažovateľa v súlade s vymedzenými ústavnoprocenými princípmi a ustálenou súdnou praxou všeobecných súdov (časť III tohto uznesenia).

Ústavný súd považuje postup okresného súdu aj krajského súdu z hľadiska ústavných kritérií za dostatočne odôvodnený. V tejto spojitosti treba pripomenúť, že ak ústavný súd rozhoduje o ústavnosti väzobných rozhodnutí (uznesenie o vzatí do väzby a uznesenie o zamietnutí sťažnosti proti tomuto uzneseniu), nie je oprávnený ani povinný zaoberať sa

otázkou prípadnej viny sťažovateľa, pretože by to odporovalo povahe tohto zabezpečovacieho prostriedku v trestnom konaní.

Krajský súd konštatoval, že zákonné procesné lehoty uvedené v § 77 ods. 1 a ods. 2 Tr. por. boli zachované (čl. 17 ods. 3 ústavy).

Materiálna podmienka pre vzatie obvineného do väzby spočíva podľa oboch súdov v naplnení zákonnej požiadavky uvedenej v ustanovení § 67 ods. 2 Tr. por. v podstate tak, ako je to správne uvedené v odôvodnení uznesenia okresného súdu a rozvedené v uznesení krajského súdu. Dôvod väzby podľa tohto ustanovenia je založený len na zistení, že obvinený je stíhaný pre trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou osem rokov, a podozrenie zo spáchania trestného činu, ktorý sa mu kladie za vinu, je dôvodné.

Okresný súd aj krajský súd konštatovali, že obvinenému sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie okrem iného pre návrh na trestný čin vraždy podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. b) a f) Tr. zák., za ktorý v prípade uznania viny možno uložiť trest odňatia slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo uložiť výnimočný trest.

Oba väzobné súdy sa podrobne oboznámili s celým spisovým materiálom vzťahujúcim sa na vznesené obvinenie a dospeli k záveru, že vyšetrowanie veci vo vzťahu k obvineniu obvineného je iba v počiatočnom štádiu a doposiaľ zadokumentované dôkazy nachádzajúce sa vo vyšetrowacom spise v čase rozhodovania okresného súdu aj krajského súdu odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestných činov, a tým aj dôvodnosť väzby podľa § 67 ods. 2 Tr. por.

Tento postup väzobných súdov je akceptovaný aj súdnou praxou najvyššieho súdu (časť III tohto uznesenia) .

Vo vzťahu k dôvodnému podozreniu ako materiálnej podmienky uvalenia väzby ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že pri porušení čl. 5 ods. 1 písm. c)

dohovoru v súlade s judikatúrou ESĽP sa uznáva, že „dôvodné podozrenie“ („reasonable suspicion“) treba považovať za dôležitú súčasť záruk každého proti jeho svojvoľnému zatknutiu alebo väzbe. Dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho „dôvodnosť“ závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu (rozsudok ESĽP vo veci Fox, Cambell a Hartley v. Veľká Británia z 30. augusta 1990).

Dôvodné podozrenie však nie je potrebné dokladať aj dôkazmi, pretože by „bolo nelogické, aby na účely čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru bol trestný čin jednoznačne definovaný a aj preukázaný. Toto je cieľom vyšetrovania a súdneho konania, ktorého zákonný a zákonnému účelu zodpovedajúci priebeh zabezpečuje vyšetrovacía väzba obvineného“ (rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) vo veci sťažnosti č. 8087/77 z 3. mája 1978). V dôsledku toho má vyšetrovacía väzba zabezpečiť „nerušený priebeh oficiálneho vyšetrovania a následného súdneho konania“ (rozhodnutia Komisie v prípadoch sťažnosti č. 822478 z 5. decembra 1978, sťažnosti č. 8118/78 z 19. marca 1981, sťažnosti č. 8339/78 z 12. júla 1979 a iné).

Ústavný súd považuje tento záver za osobitne dôležitý so zreteľom na dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 2 Tr. por., ktorý je samostatným dôvodom na uvalenie väzby, pri existencii ktorého sa zužuje možnosť skúmať dôvodné podozrenie inak, než je to pri existencii dôvodov väzby podľa § 67 ods. 1 Tr. por.

Článok 17 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 8 ods. 2 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru obsahujú základné práva, ktoré v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy chránia všeobecné súdy v rozsahu svojich ústavou vymedzených oprávnení podľa čl. 142 ods. 1 ústavy. Právomoc ústavného súdu na ochranu týchto základných práv vzniká len v takom prípade, v ktorom by sťažovateľ tvrdil a preukázal také skutkové okolnosti, ktoré by pripustili záver o porušení ústavnoprocených princípov upravujúcich ochranu týchto základných práv väzobnými súdmi. V žiadnom prípade nepostačuje tvrdenie o tom, že všeobecný súd vo väzobnom konaní (pri vzatí do väzby) nechránil tieto základné práva v súlade

s predstavou obvineného (sťažovateľa). Sťažovateľ súčasne nie je oprávnený požadovať, aby ústavný súd opakovane alebo nahradzoval činnosť prvostupňového alebo opravného súdu pri rozhodovaní o väzbe.

Ústavný súd na základe obsahu tejto časti sťažnosti sťažovateľa, v ktorej sa len opakovali dôvody, ktoré už preskúmali okresný súd a krajský súd postupom podľa zákona a vysvetlených ústavných princípov, preto dospel k záveru, že nie je daná jeho právomoc, a túto časť sťažnosti odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci.

VI.

Porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy
a práv podľa čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a 2 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru

Pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorou namietal porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a 2 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ústavný súd skúmal dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde so zameraním sa na to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o väzobné súdy rozhodujúce v trestnom prípravnom konaní) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo

slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľ tvrdí, že všeobecný súd vo väzobnom konaní (pri vzatí do väzby) nechránil jeho základné práva v súlade s jeho predstavou, a preto je oprávnený požadovať, aby ústavný súd v zásade opakovane činnosť všeobecného súdu pri rozhodovaní o jeho väzbe.

Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu však nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má okrem iného tieto minimálne práva:

- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby,
- c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu.

Sťažovateľ potvrdil, že sa jeho výsluchu na okresnom súde zúčastnili zvolení obhajcovia JUDr. H. a JUDr. Ch.. Za porušenie svojho práva považoval to, že za obhajcu si zvolil aj JUDr. O., ktorý sa dostavil na jeho výsluch a predložil sudcovi plnú moc, avšak sudca mu neumožnil účasť na výsluchu s odôvodnením, že nemá v tejto veci podpísané poučenie zachovávať mlčanlivosť. Takýto postup sťažovateľ považuje za porušenie čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru. Takým postupom však okresný súd nemohol porušiť označené právo sťažovateľa, pretože boli prítomní dvaja advokáti, ktorí v celom rozsahu a v súlade so zákonom mohli a museli mu poskytovať právnu pomoc. Do obsahu tohto základného práva nemôže podľa názoru ústavného súdu patriť aj právo na zvolenie si obhajcu bez ohľadu na to, či spĺňa alebo nespĺňa podľa stanoviska všeobecného súdu

zákonne podmienky na poskytovanie právnej pomoci v situácii, v ktorej je základné právo na právnu pomoc, v súlade s predstavou sťažovateľa, zabezpečené iným, ústavne akceptovateľným spôsobom.

Primeraný čas a možnosti na obhajobu vo väzobnom konaní sú faktory, ktoré treba vnímať v kontexte lehoty na rozhodnutie o tom, či zadržaná osoba sa vezme do väzby alebo sa prepustí na slobodu. Preto primeranosť času treba vidieť v tom, čo je potrebné zistiť v tomto konaní, a v tejto súvislosti je potrebné vidieť aj možnosti obhajoby. Väzobné súdy tieto práva nemohli v žiadnom prípade porušiť. Sťažovateľ mal dvoch obhajcov, bol vypočutý (predložil o tom zápisnicu), uplatnili sa námietky, ktoré zodpovedali stavu veci, a napokon sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby bola priebežne doplňovaná. Postupy väzobných súdov preto nemohli byť v žiadnej súvislosti s primeraným časom a možnosťami na obhajobu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru „Každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom“.

Okresný súd a krajský súd nemohli porušiť toto právo sťažovateľa, pretože v konaní o tom, či bude vzatý do väzby alebo prepustený na slobodu, sa vôbec nerozhoduje o tom, či sťažovateľ je alebo nie je vinný. Cieľom takého konania je iba skúmanie zákonných predpokladov zabezpečenia osoby obvineného na účely trestného konania. Z tohto článku nevyplýva žiaden zákaz pre orgány činné v trestnom konaní považovať osobu, ktorá má byť vzatá do väzby, za obvinenú, lebo obvinenie je zákonným predpokladom uplatnenia takého obmedzenia osobnej slobody.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Sťažovateľ namieta porušenie tohto článku, avšak ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi postupmi a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu a namietaným článkom. Sťažovateľ podľa stavu vecí, ktorý je ústavnému súdu známy, nevyužil právo podať návrh na konanie podľa citovaného článku dohovoru a v spojení s tým aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu je jeho sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Záver o nemožnosti porušenia čl. 6 dohovoru sa uplatňujú aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy „Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom“.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy „Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní“.

V čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy sa upravuje základné právo na právnu pomoc a na rovnosť v konaní.

Sťažovateľ bol v konaní, v ktorom sa rozhodovalo o jeho vzatí do väzby, obhajovaný dvoma advokátmi, ktorí mu v celom rozsahu poskytovali právnu pomoc. Už táto skutočnosť vylučuje záver o akomkoľvek porušení základného práva na právnu pomoc a väzobné súdy sa žiadnym spôsobom nedotkli základného práva sťažovateľa na právnu pomoc.

Rovnosť v konaní je atribútom, ktorý nie je podľa názoru ústavného súdu aplikovateľný pri uplatnení zabezpečenia osoby (uvalenie väzby) na účely trestného stíhania. Návrh na vzatie do väzby je návrhom, ktorým sa požaduje iba dočasné opatrenie súdu, ktorého cieľom je dosiahnutie účelu Trestného poriadku (§ 1). Postup a rozhodovanie väzobných súdov preto nemôžu byť v súvislosti s porušovaním princípu rovnosti.

Článok 48 ods.1 a 2 ústavy vo väzobnom konaní nemá žiadnu spojitosť s konaním okresného súdu a krajského súdu bez toho, aby to bolo potrebné osobitne odôvodňovať. Odsek 1 citovaného článku nie je sťažovateľom vôbec argumentovaný a odsek 2 citovaného článku nemá s trestným prípravným konaním žiaden súvis. Tento článok je uplatniteľný len v konaní pred súdom, a to nie je prípad sťažovateľa, a jeho funkciu plní v prípravnom konaní, v ktorom sa rozhoduje o väzbe sťažovateľa, čl. 17 ústavy.

Preto je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená.

VII.

Porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru
a základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy postupom sudcu okresného súdu

Podľa sťažovateľa sudca okresného súdu po svojom rozhodnutí 7. decembra 2002, ktorým vzal sťažovateľa do väzby, poskytol rozhovor publikovaný v denníku S. 17. decembra 2002 (správny dátum publikovania predmetného rozhovoru je 16. december 2002), v ktorom sa vyjadroval k jeho zatknutiu, čo je porušenie § 2 ods. 2 a § 8a Tr. por., porušenie čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru – a to zásad spravodlivého procesu a prezumpcie neviny.

Sťažovateľ zastáva názor, že sudca okresného súdu sa zapojil do živelnej mediálnej kampane, ktorá svojím obsahom, ako aj účelom smerovala k tomu, aby bola verejnosť presvedčená o jeho vine, ako aj k tomu, aby touto mediálnou kampaňou bol ovplyvnený krajský súd, ktorý mal rozhodovať o sťažnosti proti jeho vzatiu do väzby. Tým bol proces ovplyvňovaný v neprospech sťažovateľa a nebol potom spravodlivý, čím boli porušené jeho práva na prezumpciu neviny.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť.

Vychádzajúc z obsahu spisu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o skutočnosti, ktorá podľa obsahu sťažnosti zakladá porušenie jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru a základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy vo vzťahu k sudcovi okresného súdu JUDr. R. K., dozvedel najneskôr 23. decembra 2002. Uvedeného dňa bola do podateľne krajského súdu podaná jeho sťažnosť (bez vyznačenia dátumu jej vyhotovenia) proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 Nt 214/02 zo 7. decembra 2002, pričom na strane 5 tejto sťažnosti je citovaný výrok menovaného sudcu obsiahnutý v článku „K., L. nočná mora“ publikovanom v denníku S. 16. decembra 2002.

Keďže k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť inkriminovaným rozhovorom sudcu uverejneným 16. decembra 2002 a z vyššie uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa o tomto článku dozvedel najneskôr 23. decembra 2002, bola jeho sťažnosť vzhľadom na dátum jej doručenia ústavnému súdu (13. marec 2003) v časti smerujúcej proti postupu menovaného sudcu okresného súdu podaná po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom.

Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v uvedenej časti ako oneskorene podanú.

Pretože došlo k odmietnutiu sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, ústavný súd už nerozhodoval o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal odkladu vykonateľnosti rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2003